

درس پنجم : امامت، تداوم رسالت

نکات

۳۴۲- دریافت و ابلاغ وحی اولین از مسولیت پیامبر (ص) است و با رحلت ایشان این مسولیت پایان می یابد.

۳۴۳- علم و عصمت مهمترین ویژگی پیامبر (ص) است و این ویژگی موجب برانگیخته شدن او به رسالت شده است.

۳۴۴- تشخیص علم و عصمت بر عهده خداوند است.

۳۴۵- امام جانشین پیامبر (ص) است از مقام عصمت بر خوادرداراست و تشخیص عصمت برای مردم امکان پذیر نیست پس انتخاب از طرف خداوند است خداوند از طریق پیامبر (ص) امام را معرفی می کند

۳۴۶- «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ»: همانا ولی شما تنها خدا و رسول اوست و کسانی که ایمان آورده و نماز برپا می دارند در حالی که در رکوعند زکات می دهند.» (آیه ولایت)

۳۴۷- آیه ولایت در شأن حضرت علی (ع) نازل شده است و هنگامی نازل شد که حضرت علی انگشتر خود را به نیازمندی داد

۳۴۸- «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»: همانا خدا اراده کرده که دور گرداند از شما پلیدی و

ناپاکی را و شما را کاملاً پاک و طاهر قرار دهد» (آیه تطهیر)

۳۴۹- مفاد آیه تطهیر عصمت اهل بیت است.

۳۵۰- اهل بیت فقط شامل ۵ نفر (حضرت علی، حضرت فاطمه، امام حسن و امام حسین) می شود.

۳۵۱- در آیه تطهیر کلمه رجس به معنای پلیدی و آلودگی است و اهل پیامبر (ص) از تمام آلودگی ها پاک است.

۳۵۲- با توجه به این آیه اهل بیت معصومند پس سخن و عمل آنان معیار و ملاک است

۳۵۳- بر اساس حدیث جابر (سوره نساء ۵۹) اطاعت از خدا و پیامبر و صاحبان امر واجب است.

۳۴۴- منظور از صاحبان امر امامان دوازده گانه هستند که نام آنها در حدیث جابر ذکر شده است.

۳۵۵- بر اساس حدیث جابر، جابر ابن عبدالله انصاری نزدیکترین صحابه به پیامبر (ص) تا زمان امام پنجم (محمد بن علی) که در تورات به باقر معروف است، زنده می ماند.

۳۵۶- حدود سه سال پس از بعثت خداوند به پیامبرش فرمان داد در یک دعوت علنی مسئله جانشینی علی را مطرح کند.

۳۵۷- در این دعوت علی چهل نفر از بزرگان بنی هاشم حضور داشتند. بر این اساس در اولین روز دعوت علی پیامبر (ص) مسئله ولایت به همراه نبوت بیان شد و این روز معروف به یوم الدار یا یوم الانذار است.

۳۵۸- در این ماجرا پیامبر (ص) علی را برادر وصی و جانشین خود معرفی کرد.

۳۵۹- بر اساس حدیث منزلت علی (ع) برای پیامبر (ص) همانند هارون برای موسی است.

۳۶۰- «إِنِّي تَارِكٌ فَيْكُمْ التَّقْلِينَ كِتَابَ اللَّهِ وَعِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضَلُّوا أَبَدًا وَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلِيَّ الْحَوْضِ»
'من در میان شما دو چیز گرانها می گذارم کتاب خدا و عترتم اهل بیتم را اگر به این دو تمسک جویند هرگز گمراه نمی شوید و این دو هیچ گاه از هم جدا نمی شوند تا در کنار حوض کوثر بر من وارد شوند.' (حدیث ثقلین)

۳۶۱- حدیث ثقلین در آخرین روزهای عمر پیامبر (ص) بیان شده است در این حدیث دو امانت و یادگار پیامبر (ص) اشاره شده است. از این حدیث عصمت اهل بیت اثبات می شود و کسانی که تا روز قیامت پیوند ناگسستنی با قرآن داشته باشد. مانند قرآن از خطا و اشتباه مصون اند. نتیجه: چون اهل بیت معصوم است، رفتار آنها حجت است.

۳۶۲- حدیث غدیر خم: غدیر به معنای برکه آب و خم نا محل تلاقی راه های مدینه عراق شام مصر که کاروانیان وقتی به آنجا می رسید از هم جدا می شدند.

۳۶۳- واقعه غدیر خم در سال دهم هجرت اتفاق افتاد در این سال پیامبر (ص) آخرین حج را به جا آورد که به حجه الوداع مشهور است. در این سفر ۱۲۰ هزار نفر شرکت کرده بودند.

۳۶۴- اهمیت انتخاب جانشینی پیامبر (ص) در غدیر خم به اندازه اهمیت رسالت اوست.

۳۶۵- کلمه مولی در حدیث معروف «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ» به معنی سرپرستی است.

۳۶۶- حضرت فاطمه (س) جزء اهل بیت اگرچه عهده دار امامت نیست اما چون دارای علم و عصمت کامل است پیروی مسلمانان از کلام و رفتار او واجب و مایه هدایت و رستگاری است.

سوالات چهار گزینه ای

۳۶۷- با توجه به توسعه جوامع و تنوع مسائل، راه حل دین اسلام برای اجرای احکام الهی در زمان بعد از وفات پیامبر (ص) چیست؟

الف) رجوع به قرآن کریم
ب) تداوم رسالت پیامبر (ص) در شکل امامت

ج) تداوم رسالت در شکل خلافت
د) تداوم رسالت پیامبر (ص) در شکل سلطنت

۳۶۸- پیام «هر مسلمانی در هر عصر و زمانی باید در کارهای خود فرمانبردار خداوند، پیامبر اکرم (ص) و ولی امر باشند.» را از کدام آیه شریفه می توان اخذ کرد؟

الف) يُرِيدُونَ أَنِ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ.

ب) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ.

ج) اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ.

د) يَرْغَمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ.

۳۶۹- کدامیک از مسئولیتهای پیامبر (ص) پس از ایشان پایان یافته و ادامه نمی یابد؟

الف) دریافت و ابلاغ وحی
ب) تعلیم و تبیین تعالیم دین
ج) ولایت ورهبری جامعه
د) ولایت معنوی

۳۷۰- پیامبر اکرم (ص) حدیث زیر را در چه سالی و در کدام مراسم بیان فرمودند؟

«همانا این نوجوان برادر من، وصی من و جانشین در میان شما خواهد بود؛ فرمانش را بشنوید و از او اطاعت کنید»

الف) در سال سوم بعثت و در مراسم دعوت خویشاوندان
ب) در سال سوم بعثت و در مراسم حَجَّةُ الْوِدَاعِ

ج) در سال دهم هجری و در مراسم حَجَّةُ الْوِدَاعِ
د) در اوایل سال ۱۱ هجری در مراسم غدیر خم

۳۷۱- با توجه به معارف دینی؛ دقیقاً چه کسی امام را باید معین نماید؟

الف) خداوند متعال
ب) پیامبر اکرم (ص)
ج) خود امامان (ع)
د) مردم

۳۷۲- چرا مردم نمی توانند پیامبر را انتخاب کنند؟

الف) چون در آن صورت مردم هم باید معصوم باشند تا به پیامبر (ص) عصمت اعطاء نمایند. در حالی که چنین نیست.

ب) چون پیامبر باید معصوم باشد و عصمت از امور باطنی است که مردم از آن باخبر نیستند.

ج) پیامبر باید معجزه داشته باشد در حالی که از قدرت مردم خارج است که معجزه در اختیار پیامبر بگذارند.

د) با توجه به ویژگی های پیامبر (ص)؛ هر سه مورد ذکر شده صحیح می باشند.

۳۷۳- در آیه شریفه ولایت، مقصود از «الَّذِينَ يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ» چه کسی است؟

الف) رسول خدا (ص)
ب) همه کسانی که ایمان آورده؛ و نماز بخوانند.

ج) همه کسانی که ایمان آورده و زکات پرداخت نمایند.
د) این آیه فقط یک مصداق واقعی داشته و آن علی (ع) است.

۳۷۴- آیه ولایت چه کسانی را ولی و سرپرست مسلمانان معرفی میکند؟

الف) خدا و رسولش
ب) خدا و رسول خدا و هر کسی را که مردم انتخاب کند.

ج) پیامبر (ص) و علی (ع)
د) خدا و رسولش و امام علی (ع)

۳۷۵- آیه شریفه «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً» با چه نامی مشهور است؟	الف) آیه ولایت	ب) آیه تطهیر	ج) آیه مباحله	د) آیه أولوا الامر
۳۷۶- بنا به فرموده پیامبر(ص) جابر تا زمان کدام یک از ائمه زنده بود؟	الف) امام سجاد(ع)	ب) امام باقر(ع)	ج) امام صادق(ع)	د) امام کاظم(ع)
۳۷۷- مقصود از «ثَقَلَيْنِ» در حدیث ثقلین چیست؟	الف) پیامبر و ائمه اطهار	ب) قرآن و معجزه	ج) قرآن و عترت اهل بیت	د) صحابه و عترت پیامبر
۳۷۸- از بیان رسول اکرم(ص) به جابر(حدیث جابر) بطور ضمنی فهمیده می شود که:	الف) تعیین ائمه توسط خدا و با ابلاغ رسول خدا(ص) صورت گرفت.	ب) تعیین ائمه توسط پیامبر(ص) و با رضایت و خشنودی خداوند، صورت گرفت.	ج) تعیین ائمه منحصرأ توسط پیامبر صورت گرفت. فلذا هیچ مقامی در تعیین آن بزرگواران دخالت ندارد.	د) امامان بعد از رسول اکرم(ص) توسط حضرت موسی(ع) در تورات مشخص شده بود و پیامبر اکرم مأمور به ابلاغ آن بود.
۳۷۹- چرا مردم در مراسم غدیر خم به علی(ع) تبریک می گفتند؟ چون در این مراسم.....	الف) علی(ع) به جانشینی و سرپرستی مسلمانان بعد از پیامبر انتخاب شده بود.	ب) پیامبر به مسلمانان دستور داده بود که علی بن ابیطالب را دوست بدانند.	ج) علی(ع) به افتخار برادری و دامادی پیامبر(ص) درآمد.	د) علی(ع) بعنوان برترین پشتیبان پیامبر در طول نبوتش انتخاب شد.
۳۸۰- با این حدیث «أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي» «تو برای من به منزله ی هارون برای موسی هستی جز اینکه بعد از من پیامبری نیست.» کدامیک از موارد زیر اثبات می شود؟	الف) علی(ع) شایستگی جانشینی رسول خدا(ص) را دارد.	ب) قرآن و ائمه پیوند ناگسستنی دارند.	ج) قرآن و اهل بیت در سعادت ابدی مسلمان نقش زیادی دارند.	د) پیامبری رسول اکرم(ص) بعد از وفاتش به علی(ع) منتقل میگردد.
۳۸۱- با توجه به شأن نزول و مفهوم آیه ولایت، کدامیک از موارد زیر جزوه اهل بیت پیامبر(ص) میباشد؟	الف) عایشه همسر پیامبر	ب) حضرت فاطمه(س)	ج) ام سلمه همسر پیامبر	د) حضرت خدیجه همسر پیامبر
۳۸۲- پیامبر(ص) فرمود: «من در میان شما دو چیز گرانبها میگذارم، کتاب خدا و عترت اهل بیتم، تا وقتی که به این دو تمسک جوید هرگز گمراه نمیشوید» این حدیث با چه عنوانی مشهور است؟	الف) حدیث یوم الدار	ب) حدیث منزلت	ج) حدیث غدیر	د) حدیث ثقلین
۳۸۳- کدامیک از احادیث زیر به «حدیث غدیر» مشهور است؟	الف) مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَعْرِفِ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً	ب) مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ	ج) أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا لَا نَبِيَّ بَعْدِي	د) إِنَّ هَذَا أَخِي وَ وَصِيَّ وَ خَلِيفَتِي فَيُكْمُ فَاسْمَعُوا لَهُ وَأَطِيعُوا
۳۸۴- اگر سوال شود: روایت: «چه کسی به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟» در ارتباط با کدام حدیث و کدام آیه است؟ در				

پاسخ می گوئیم..

(الف) من كنت مولاة فهذا على مولاة-يا ايها الرسول بلغ ما أنزل إليك من ربك.

(ب) ما إن تمسكتكم بهما لن تضلوا ابدا-يا ايها الرسول بلغ ما أنزل إليك من ربك.

(ج) من كنت مولاة فهذا على مولاة-إنما وليكم الله ورسوله والذين آمنوا.

(د) ما إن تمسكتكم بهما لن تضلوا ابدا-إنما وليكم الله ورسوله والذين آمنوا.

-آیات و احادیث

۳۸۵- با تدبر در آیه «وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ» «خویشان نزدیکت را انداز کن» توضیح دهید رسول خدا مسئله جانشینی در روزهای نخستین را چگونه و با کدام شیوه مطرح کرده است؟

۳۸۶- با استناد به آیه مقابل «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ..» مسئله جانشینی چگونه مطرح شد و معروف به چیست؟

۳۸۷- یک پیام برای آیه: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» بنویسید؟

۳۸۸- حدیث «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ» درباره چه واقعه ای است؟

۳۸۹- حدیث «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ» را ترجمه کنید و بنویسید این حدیث به چه نامی معروف است؟

۳۹۰- ۲ پیام برای آیه ی «انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت و يطهرکم تطهيرا» بنویسید؟

۳۹۱- در آیه شریفه: «انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت و يطهرکم تطهيرا» کدام ویژگی اهل بیت بیان شده است؟

۳۹۲- با توجه به حدیث «إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَ عِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي» بگوئید:

(الف) دو چیز گرانبهای که رسول خدا تاکید کرده، کدام است؟

(ب) دو پیام برای حدیث فوق بنویسید؟

۳۹۳- با تدبر در آیه «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُونَ» (همانا ولی شما تنها خدا و رسول اوست و کسانی که ایمان آورده و نماز برپا می دارند در حالی که در رکوعند زکات می دهند.) به سوالات پاسخ دهید:

(الف) شان نزول آیه را بنویسید؟

(ب) در شان و منزلت چه کسی است؟

ج) در خصوص تعیین جانشین چه نکته قابل استنباط است؟

۳۹۴- با توجه به آیه «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً» (همانا خدا اراده کرده که دور گرداند از شما پلیدی و ناپاکی را و شما را کاملاً پاک و طاهر قرار دهد). به سوالات زیر پاسخ دهید؟

الف) مفاد آیه تطهیر چیست؟

ب) منظور از رجس در آیه چیست؟

ج) چه پیامی در مورد جانشینی قابل استنباط است؟

-درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با(ص/غ) مشخص کنید.

۳۹۵- تعیین جانشین رسول خدا با هدایت و راهنمایی خدا بوده و خداوند ائمه اطهار(ع) را به این مقام برگزیده است.

۳۹۶- حدیث جابر از جهت سلسله ی راویان حدیث چنان محکم است که شاید کمتر حدیثی مانند آن وجود داشته باشد.

۳۹۷- در حدیث جابر نام اولوالامر به طور صریح و دقیق آمده است.

۳۹۸- حدیث « تو برای من به منزله ی هارون برای موسی هستی جز اینکه بعد از من پیامبری نیست.» مشهور به حدیث غدیر می باشد.

۳۹۹- قرآن و پیامبر از هم جدا نمی شوند، قرآن و اهل بیت (ع) نیز همواره با هم اند.

۴۰۰- می توان برای هدایت و سعادت اخروی فقط به یکی از دو یادگار پیامبر (ص) پیروی کرد.

۴۰۱- امامان معصوم دو مسئولیت رسول خدا را پس از وی برعهده دارند ضروری است آنان نیز معصوم از خطا و گناه باشند.

۴۰۲- لازمه جانشینی رسول خدا فقط علم کامل است .

۴۰۳- حضرت فاطمه (س) جزء اهل بیت و عهده دار امامت است. اما چون دارای علم و عصمت کامل است. پیروی مسلمانان از کلام و رفتار او واجب و مایه هدایت و رستگاری است.

-سوالات پاسخ کوتاه

۴۰۴- از حدیث ثقلین چگونه عصمت امامان قابل استنباط است؟

۴۰۵- به انجام رسیدن رسالت بزرگ پیامبر اکرم (ص) مستلزم وجود چه ویژگی ها و صفاتی است؟

۴۰۶- یک دلیل برای اثبات ضرورت وجود امام معصوم بعد از پیامبر(ص) را بیان کنید.

۴۰۷- دو مورد از نکاتی را که پیامبر اکرم(ص) در ارتباط با قرآن و اهل بیت(ع) در حدیث «ثقلین» بیان فرمودند، را بنویسید.

۴۰۸- بر اساس حدیث ثقلین دو چیز گرانبها که پیامبر (ص) پس از رحلت خود برای مردم به جا گذاشتند چه بود و درباره آن ها چه سفارش فرمود؟

۴۰۹- با دقت در متن حدیث ثقلین توضیح دهید، لازمه نجات از گمراهی چیست؟

۴۱۰- چرا مردم نمی توانند امام را انتخاب کنند؟

۴۱۱- جانشین پیامبر (ص) چه ویژگی باید داشته باشد؟

۴۱۲- امام چگونه از طریق قرآن و پیامبر تعیین می شود؟

جا های خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

۴۱۳- مهمترین ویژگی ها و صفات رسول اکرم..... و است.

۴۱۴- دو مسئولیت رسول خدا و ادامه می یابد

۴۱۵- امام باید دارای صفات و ویژگی های خاصی باشد که از جمله این ویژگی ها است که تشخیص آن برای انسان ها ممکن نیست.

۴۱۶- آیه شریفه: "انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیرا" معروف به آیه می باشد و اهل بیت را می رساند.

۴۱۷- پیامبر گرامی در سال عازم مکه شد تا فریضه حج را به پا دارد این حج در آخرین سال زندگی ایشان برگزار شد که به مشهور است.

۴۱۸- مسلمانان باید از و و اطاعت کنند

۴۱۹- در صورتی مسلمانان گمراه نمی شوند که همراه و باشند.

۴۲۰- حضرت فاطمه (س) جزء اهل بیت اگر چه عهده دار نیست اما چون دارای و کامل است پیروی مسلمانان از کلام و رفتار او و مایه هدایت و رستگاری است.

سوالات تشریحی

۴۲۱- چرا نیاز به امام پس از پیامبر نه تنها از بین نمی رود، بلکه بیشتر هم می شود؟

۴۲۲- امام چگونه از طریق قرآن و پیامبر تعیین می شود؟

۴۲۳- چرا پیامبر اسلام، علی (ع) را در ایام حج و در محل غدیر خم جانشین خود به مردم معرفی کرده است؟

۴۲۴- آیا نیاز به امام بعد از پیامبر (ص) از بین می رود؟

۴۲۵- پیامبر اکرم می فرماید: «قرآن و اهل بیت همواره با هم اند» از این فرمایش چه پیامی را دریافت می کنید؟

۴۲۶- تبریک و تهنیت مردم به حضرت علی(ع) پس از پایان مراسم غدیر نشانه چیست؟
۴۲۷- اولین دعوت علنی پیامبر چگونه بود و در آن چگونگی جانشینی حضرت علی(ع) را بنویسید؟
۴۲۸- جانشین پیامبر(ص) چه ویژگی باید داشته باشد؟
۴۲۹- بادقت در متن حدیث ثقلین توضیح دهید، لازمه نجات از گمراهی چیست؟
۴۳۰- مراد از آیه تطهیر چیست و در شأن و مقام منزلت چه کسانی نازل گردیده است؟
۴۳۱- اولین دعوت علنی پیامبر چگونه بود و در آن چگونه جانشینی حضرت علی(ع) مطرح شده است؟
۴۳۲- به انجام رسیدن رسالت بزرگ پیامبر اکرم(ص) مستلزم وجود چه ویژگی ها وصفاتی است؟
۴۳۳- طرح و برنامه خداوند برای جامعه اسلامی، پس از رسول خدا چیست؟
۴۳۴- دو مسئولیت رسول خدا پس از رحلت ایشان «تعلیم و تبیین دین و ولایت و حکومت» چه سرنوشتی پیدا می کند سه فرضیه را استدلال کنید؟
۴۳۵- بطلان فرضیه سکوت قرآن و پیامبر(ص) را تشریح کنید؟
۴۳۶- چرا پیامبر(ص) پایان این دو مسئولیت «تعلیم و تبیین دین و ولایت و حکومت» را اعلام نکردند؟
۴۳۷- چرا رسول خدا جانشین تعیین نمود. فرض منطقی و قابل قبول را بنویسید؟